

Комірна Дана

студентка

Київський національний торгово–економічний університет
м. Київ

ПОГЛЯДИ ВІТЧИЗНЯНИХ ВЧЕНИХ НА ЕКОНОМІЧНУ СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПРИБУТОК»

У ринкових умовах одним із найважливіших показників, що характеризує ефективність усіх видів діяльності підприємства є прибуток.

Прибуток є найважливішою фінансовою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.

Величина прибутку підприємства впливає на формування фінансових ресурсів підприємства, збільшення ринкової вартості підприємства, ефективність виробничої діяльності підприємства та економічний розвиток держави.

Прибуток підприємства можна назвати «синтетичним показником», оскільки він характеризує загальний ефект від господарсько–фінансової діяльності підприємства, обсяг якого формується під впливом зміни виручки від реалізації та собівартості виробництва продукції, ефективності використання ресурсів.

Серед великої кількості економічних теорій, теорію прибутку економісти характеризують як одну з найбільш складних. Тому проблема її обґрунтування належить до найважливіших проблем економіки та господарської практики.

Американський економіст Ф. Найт зазначає, що жоден економічний термін або поняття не використовується в такій величезній кількості значень, як «прибуток» [1, с.359].

На протязі декількох століть економістами досліджувалась сутність поняття «прибуток» та висловлювались різні інтерпретації цієї категорії.

Думки всіх авторів збігаються в тому, що прибуток є різницею, відхиленням, залишком. Дослідники одноголосно визначають прибуток як «дещо» вміщене у виручці від реалізації. Відмінність трактування відслідковується при встановленні елементів цього «дещо».

Аналіз підходів вітчизняних науковців до трактування економічної сутності зазначеної дефініції дає змогу стверджувати про відсутність єдиного підходу: сучасники здебільшого розвивають теорії прибутку економістів ХІХ– початку ХХ ст., пристосовуючи їх до нових умов.

Бланк І.О. у своїх працях для визначення прибутку намагався об'єднати теорію ризику Ф.Найта, погляди А. Маршалла та концепцію продуктивності капіталу. За ним, «прибуток являє собою у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності», який є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності» [2, с.752].

Заслугує на увагу думка Г. С. Савицької, яка розглядає прибуток як частину чистого доходу, створеного в процесі виробництва та реалізованого у сфері обігу, який безпосередньо одержують підприємства [3, с.668].

А. Т. Турило та О. А. Зінченко вважають прибуток основним джерелом інтенсивного та інноваційного розвитку підприємства, реконструкції виробництва, модернізації його матеріально-технічної бази, підвищення соціальних стандартів тощо [4, с.109].

Г. М. Тарасюк та Л. І. Шваб визначають прибуток як частину виручки, що залишається після відшкодування витрат на виробничу та комерційну діяльність підприємства [5, с.432].

Доволі своєрідно розуміють прибуток В. Г. Федоренко, О. М. Діденко, М. М. Руженський та О. Ф. Уткін. Прибуток, на їхню думку, є системою економічних відносин між підприємцями (роботодавцями–власниками засобів виробництва) і найманими працівниками у сфері виробництва, розподілу та привласнення створеної додаткової вартості, яка відособлюється у вигляді надлишку над витратами власного капіталу [6, с.487].

Заслугує на увагу думка Н. Ю. Іванової, яка трактує прибуток як основний показник успішної діяльності підприємства. І підприємство, і держава зацікавлені у зростанні маси прибутку. Підприємство зацікавлене тому, що саме чистий прибуток є складовою грошового потоку, який повертається на підприємство. Саме за рахунок чистого прибутку може здійснюватися розширення виробництва і додаткове стимулювання працівників. Держава, зазначає Н. Ю. Іванова, зацікавлена тому, що зростають надходження до бюджету [7, с. 266].

Як економічний показник, що являє собою різницю між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво і реалізацію продукції розглядає прибуток А. А. Мазаракі [8, с.800]. Він зазначає, що прибуток характеризує кінцевий результат діяльності підприємства. Його одержання є обов'язковою умовою розширення відтворення на підприємстві, забезпечення його самофінансування і зміцнення конкурентоспроможності на ринку.

В цілому, повністю погодитись можна лише із тлумаченням певних аспектів досліджуваного поняття. А саме, що прибуток – це:

- перетворена форма додаткової вартості, яка сформована в процесі суспільного відтворення для задоволення різних інтересів підприємства та його власника;
- мірило фінансового здоров'я підприємства, яке характеризує рентабельність вкладення коштів у активи конкретного підприємства;
- різниця між ціною товару та витратами на його виробництво;
- фінансова категорія, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства;
- фінансове джерело, яке забезпечує розвиток підприємства на засадах самофінансування.

Список використаних джерел

1. Найт, Ф. Риск, неопределенность и прибыль [Текст] / Ф. Найт ; пер. с англ. М. Я. Каждана; Центр эволюц. экономики. – М.: Дело, 2003. – 359 с.

2. Бланк, И.А. Управление прибылью [Текст] / Игорь Александрович Бланк. – [2-е изд.]. – К.: Ника–Центр, Эльга, 2002. – 752 с.
3. Савицька, Г. В. Аналіз економічної діяльності підприємств [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с.
4. Турило, А. М. Теоретико–методологічні підходи до визначення прибутку підприємства як фінансової категорії / А. М. Турило, О. А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 3. – С.109.
5. Тарасюк, Г. М. Планування діяльності підприємства [Текст] : навч. посіб. / Г. М. Тарасюк, Л.І. Шваб. – К. : Каравела, 2003. – 432 с.
6. Федоренко, В. Г. Політична економія [Текст] : підруч. / В. Г. Федоренко, О. М. Діденко, М.М. Руженський, О. Ф. Уткін ; за наук. ред. д. е. н., проф. В. Г. Федоренка. – К. : Алерта, 2008. – 487 с.
7. Іванова, Н. Ю. Економічна теорія управління фірмою [Текст] : навч. посіб. / Н. Ю. Іванова. – К. : ЦНЛ, 2010. – 266 с.
8. Мазаракі, А. А. Економіка торговельного підприємства [Текст] : підруч. / А. А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Н. М. Ушакова ; за ред. Н. М. Ушакової. – К. : Хрещатик, 1999. – 800 с.

Конюхова Катерина

студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Харченко Т.М.

Сумський національний аграрний університет
м. Суми

АГРОТУРИЗМ – СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

В останні десятиріччя у світі все більшого визнання і прихильності набуває концепція багатофункціонального розвитку сільської місцевості та диверсифікації виробничої діяльності і послуг в агробізнесі. Її сутність полягає у необхідності забезпечення належних умов для розвитку села та сільського способу життя у декількох напрямках. При цьому особлива увага звертається на невиробничу діяльність, оскільки виключно аграрне виробництво не може забезпечити гармонійного довілля та матеріальних благ сільським мешканцям. Важливим напрямом реалізації такої стратегії є розвиток сільського та аграрного туризму. Крім того, він забезпечує підвищення рівня зайнятості сільських жителів, зростання трудового потенціалу села, розбудову благоустрою сільських населених пунктів.

Актуальність проблеми розвитку агротуризму викликає значний інтерес до неї з боку зарубіжних і вітчизняних дослідників. Проблемі розвитку туризму як виду відпочинку та можливого напрямку бізнесової діяльності присвячено праці таких учених, як: В. Герасименко, Л. Гринів, О. Гулич, М. Долішній, Л.Дудник, Ю. Зінько, В.Кардаш, А.Клімашевський, В. Кравців, Р. Крамченко, В. Липчук, О. Любимцева, Ю. Губені, В. Данильчук, Г. Черевко.

Сьогоднішній міський турист віддає перевагу активному відпочинку в місцях з екологічно чистим навколишнім середовищем, а також шукає можливостей культурного